

**Топчієв
Олександр
Григорович**

22 липня 1939 р.н.

доктор географічних наук, професор, зав. каф.
економічної та соціальної географії

Контактна інформація:

Тел.: (0482) 68-76-93

Факс:

E-mail:

Державні нагороди та почесні звання:

Почесне звання “Заслужений діяч науки і техніки” (2005 р.)

Основний напрямок у науковій діяльності:

Теорія та методологія географії. Суспільна географія. Регіональна економіка.

Кандидатська дисертація:

“Географічні основи земельного кадастру гірських районів (на прикладі Українських Карпат)”

Місце захисту:

Львівський державний університет ім. І. Франка

Рік захисту:

1966 р.

Докторська дисертація:

“Моделі просторової організації географічних комплексів і систем”

Місце захисту:

Спеціалізована рада Ленінградського державного університету

Рік захисту:

1979 р.

Дисертації, які були захищені під керівництвом ученого:

15 кандидатських дис.

3 докторських дис.:

Лі Туншин (КНР) – 1992 р.

Ван Циншен (КНР) – 2005 р.

С.П. Сосько – 2006 р.

Наукова школа:

Теорія та методологія географії, методи географічних досліджень; регіональна економіка; Причорноморський регіон

Навчальна діяльність (списки дисциплін, лекційні курси):

Основи суспільної географії.

Теоретичні проблеми суспільної географії.

Методи суспільно-географічних досліджень.

Управління розвитком регіонів і міст.

Міська та регіональна економіка.

Наукові праці з 2000 р.

Посібники, статті, монографії, документи (вихідні дані):

Монографії:

2005

Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. праць / член ред. колегії О.Г. Топчієв ; Одеський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентові України.

Геоінформатика / член ред. колегії О.Г. Топчієв ; Національна Академія наук України. – Київ : Центр менеджменту та маркетингу в галузі наук про Землю ІГН НАН України, 2005. - № 4. – 90 с.

Регіональний розвиток України : географічний аналіз та пошук шляхів вирішення : зб. наук. праць / Херсон. держ. ун-т, Херсон. відділ Укр. геогр. т-ва ; ред. О.Г. Топчієв. - Херсон, 2005. - 338 с.

Підручники, навчальні посібники:

2001

Основи суспільної географії : навч. посібник для студ. геогр. спец. вищ. навч. закладів / О.Г. Топчієв ; ОНУ ім. І.І. Мечникова. – Одеса : Астропринт, 2001. – 556 с.

2002

Атлас Одеської області : до 70-річчя заснування області / О.Г. Топчієв. - Одеса, 2002. - 80 с.

Історія Одеси / О.Г. Топчієв ; гол. ред. В.Н. Станко. – Одеса : Друк, 2002. – 560 с.

Одеська область. Географічний атлас : моя мала Батьківщина / ред. О.Г. Топчієв. - К. : Мапа, 2002.

2003

Одеський регіон : природа, населення, господарство / ред. О.Г. Топчієв. - Одеса, 2003. - 182 с.

Практикум з модуля "Регіональна та міська економіка" : навч.-метод. посібник / Топчієв О.Г., Василенко М.Д. - Одеса, 2003. - 50 с.

2004

Мій рідний край – Одещина : підручник для 5 кл. / О.Г. Топчієв, Л.П. Толкаченко. – Одеса, 2004. - 160 с.

2005

Регіональний розвиток України і становлення державної регіональної політики : навч.-метод. посібник / О.Г. Топчієв, Т.М. Безверхнюк, З.В. Тітенко. - Одеса, 2005. - 223 с.

Суспільно-географічні дослідження : методологія, методи, методики / О.Г. Топчієв. – Одеса, 2005. - 600 с.

Програми, плани:

2000

Регіональна програма охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки : Одеська область : затвердж. Сесією Одеської обл. Ради (№ 238 – ХХІІІ від 17.11.2000 р.) / наук. кер. О.Г. Топчієв. – Одеса, 2000. - 109 с.

2001

Програма сталого розвитку м. Одеси до 2005 року : проект / О. Г. Топчієв, В.Н. Степанов, Т.В. Веденська. - Одеса, 2001. – 5 с.

2002

Программа менеджмента природной среды и план действий для сохранения естественного состояния и устойчивого развития региона Придунайских озер (TACIS) / А.Г. Топчиев. - Одесса, 2002. - 145 с.

2005

План розвитку країни : реформа адміністративно-територіального устрою : підсумковий звіт робочої групи / О.Г. Топчієв, Т.М. Безверхнюк, П.І. Надолішний, С.Є. Саханенко, М.Г. Свірін. – Одеса : фонд "Віче України", 2005. – 66 с.

Статті:

2000

Географічна наука і становлення регіональної політики в Україні / О.Г. Топчієв // Україна та глобальні процеси : географічний вимір. — К. ; Луцьк, 2000. – Т. 1. - С. 26-31.

Геодемографічний процес : зміст і функції поняття / О.Г. Топчієв, С.Б. Куделіна, В.В. Яворська // УГЖ. - 2000. - № 2. - С. 25-27.

Концепция экологической безопасности Большой Одессы / А. Г. Топчиев, В.Е. Менцель, О.А. Мирошниченко // Экологические проблемы городов, рекреационных зон и природоохранных территорий. - Одесса, 2000. - С. 31-38.

Напрямки і пріоритети географічних досліджень на Півдні України на порозі ХХІ століття / О.Г. Топчієв // Географічні проблеми розвитку Півдня України у ХХІ сторіччі. - Одеса ; Мелітополь, 2000. – С. 3-6.

Нужна срочная операция по спасению "жемчужины у моря" / А.Г. Топчиев // Деловая Одесса. - 2000. - 1 дек. (№ 48).

Одещина у складі єврорегіону "Нижній Дунай" : пріоритети загальнодержавної та регіональної політики у прикордонному співробітництві / О.Г. Топчієв // Актуальні проблеми державного управління. - 2000. - Вип. 3. – С. 91-101.

Передмова / О.Г. Топчієв // Р.М. Короткий. Енциклопедія морів. - Одеса : Лат. стар. - Морская книга, 2000. — С. 3-4.

Регіональна політика України і шляхи її реалізації / О.Г. Топчієв // Краєзнавство. Географія. Туризм. - 2000. - № 29-32 (178-181). – С. 9-11.

Соціальний розвиток міста / О.Г. Топчієв // Історія Одеси. – Одеса, 2000. – С. 499-504.

Стратегія регіональної програми охорони довкілля, регіонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки Одеської області / О.Г. Топчієв, І.Д. Лоева, В.І. Моцаренко,

О.М. Хуторний // Экологические проблемы городов, рекреационных зон и природоохранных территорий. - Одесса, 2000. - С. 228-235.

Principles and Mechanisms of the Ecological Protection of the Azov-Black Sea Basin in Ukraine / О.Г. Топчієв, Л.В. Хомич // The Black Sea Ecological Problems : Collected papers / SCSEIO. - Odessa, 2000. - P. 325-330.

2001

Регіональні засади сталого соціально-економічного розвитку в сучасній Україні / О.Г. Топчієв // Суспільно географічні проблеми розвитку продуктивних сил України. - К., 2001.

2002

Географічні засади розроблення і ведення кадастру сільськогосподарських земель / О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчикова // УГЖ. - 2002. - №3. - С. 38-44.

Демографічний розвиток міста : трудові ресурси та їх використання / О.Г. Топчієв // Історія Одеси. - Одеса, 2002. - С. 496-499.

Напрямки і пріоритети економічного розвитку міста / О.Г. Топчієв // Історія Одеси. - Одеса, 2002. - С. 486-496.

О проекте Концепции социально-экономического развития Одессы до 2012 г. / А.Г. Топчиев // Одес. вестн. - 2002. - 23 марта. - С. 4-5.

Регіональний менеджмент земельних ресурсів / О.Г. Топчієв // Вісн. ОНУ. Сер. Екологія. - 2002. - Т. 7, вип. 2. - С. 155-159.

2003

Новітні фактори регіонального розвитку України / О.Г. Топчієв // Страны и регионы на пути к стабилизированному развитию / НАН України, Ин-т географии. - К., 2003. - С. 120-122.

Теоретичні та методологічні аспекти рекреаційної географії : сучасний підхід / О.Г. Топчієв, Ван Ціншен // УГЖ. - 2003. - № 1. - С. 45-49.

Українське Придунав'я : проблеми і перспективи розвитку у контексті міжнародного співробітництва / О.Г. Топчієв, Л.П. Платонова, А.М. Шашеро, В.І. Тодоров // Вісн. ОНУ. Сер. Екологія. - 2003. - Т. 8, вип. 11. - С. 18-28.

Формування екологічної мережі й територіальна організація довкілля / О.Г. Топчієв // Географія та основи економіки в школі. - 2003. - № 5. – С. 42-45.

2004

Концепція сталого розвитку і географічна наука / О.Г. Топчієв // Географія : наук.-метод. журн. - 2004. - № 23 (27). - С 2-4.

Парадигма сталого розвитку в географії : географічні засади сталого розвитку / О.Г. Топчієв // Україна : географічні проблеми сталого розвитку. - К., 2004. - Т. 1. - С 51-61.

Парадигми географії і предметна область суспільної географії / О.Г. Топчієв // Геополитические и географические проблемы Крыма в многовекторном измерении Украины. - Симферополь, 2004. - С. 9-12.

Передмова / О.Г. Топчієв // Мен Ся, Ван Ціншен. Соціально-економічна географія України : навч. посібник. - Одеса, 2004. - С. 5-6. - кит. мовою.

Предисловие / А.Г. Топчиев // Ван Циншен. Основы территориальной организации рекреационного хозяйства : Современный подход к рекреационной географии. - Одесса, 2004. - С. 7-9.

Про предметну область і предмет суспільної географії / О.Г. Топчієв // УГЖ. - 2004. - № 2. - С 3-7.

Про різне і незабутнє / О.Г. Топчієв // Професор Каленик Геренчук. - Львів, 2004. - С. 317-324.

Сучасний погляд на географію : роздуми із всеукр. олімпіади географів / О.Г. Топчієв // Географія : науково-метод. журн. - 2004. - Квіт. (№7).

2005

Кафедра економічної та соціальної географії : науковий профіль та короткий часопис / О.Г. Топчієв // Вісн. ОНУ. Сер. Геогр. та геолог. науки. – Т. 10, вип. 6. – С. 88-93.

Логістика в суспільній географії : становлення нового наукового напрямку / О.Г. Топчієв // УГЖ. - 2005. - № 1. – С. 63-64.

Напрямки та пріоритети комплексних досліджень транскордонного басейну Дністра для його екологічного оздоровлення / О.Г. Топчієв, Г.О. Цокур, Ю.Д. Шуйський // Причорномор. екологіч. бюлетень. - 2005. – № 3/4. - С. 418-424.

Оптимизация природоохранной и хозяйственной деятельности в бассейне Днестра / А.Г. Топчиев, А.Г. Цокур, Ю.Д. Шуйский // Причорномор. екологіч. бюлетень. - 2005. – № 3/4. - С. 13-19.

Планування території та управління природокористуванням у басейні Дністра / О.Г. Топчієв, В.М. Андерсон, Л.П. Платонова, Л.В. Хомич, А.М. Шашеро // Причорномор. екологіч. бюлетень. - 2005. – № 3/4. - С. 396-406.

Природний каркас екологічної безпеки басейну Дністра / О.Г. Топчієв, Л.П. Платонова, А.М. Шашеро // Причорномор. екологіч. бюлетень. - 2005. – № 3/4. - С. 389-396.

Проблеми сталого розвитку Нижнього Придністров'я Одещини у контексті створення Нижньодністровського національного парку / О.Г. Топчієв, Л.П. Платонова, А.М. Шашеро, З.В. Тітенко // Вісник ОНУ. – 2005. - Вип. 3-4. – С.

Регионалистика - новое направление научных исследований и подготовка кадров на кафедре экономической и социальной географии / А. Топчиев, В.Н. Андерсон, Л.В. Хомич, С.Б. Куделина, Л.Ф. Платонова, А.Н. Шашеро // Вісн. ОНУ. Сер. Геогр. та геолог. науки. – 2005. – Т. 10, вип. 6. – С. 135-145.

Comprehensive Study of the Transborder Dniesrer Basin Aimed at Integrated Water Resource Management / A. Topchiev, A. Tskour, Yu. Shuisky // Вісн. ОНУ. Сер. Геогр. та геолог. науки. – Т. 10, вип. 6. - С. 424-429.

Problems Associated with Optimization of the Use of Natural Resources in Ukraine : The Dniesrer River Basin / A. Topchiev, A. Tskour, Yu. Shuisky // Вісн. ОНУ. Сер. Геогр. та геолог. науки. – Т. 10, вип. 6. – С. 19-24.

2006

В поисках современной парадигмы географии / А.Г. Топчиев // Новые географические знания и направления исследований. – К., 2006. – С. 113-118.
Географія в умовах новітньої наукової революції / Топчієв О.Г. // Географія. – 2006. - № 15-16 (67-68), серп. - С. 33-36.

Концептуально-поняттєвий апарат і предметна область географії / Топчієв О.Г. // Теоретичні та методологічні проблеми суспільної географії : зб. наук. праць на пошану заслуженого проф. Львівського нац. уні-ту ім. І. Франка Олега Шаблія. – Львів, 2006. – С. 77-84.

Концепція каркасів екологічної безпеки країн і регіонів як сучасна парадигма географії / Топчієв О.Г., Платонова Л.П., Шашеро А.М. // Новые географические знания и направления исследований. – К., 2006. – С. 311-317.

Проблеми реформування адміністративно-територіального устрою України / Топчієв О.Г., Тітенко З.В. // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2006. - № 6 (443). – С. 2-6.

Просторові структури у суспільно-географічній логістиці і методи їх аналізу / О.Г. Топчієв, Смирнов І.Г. // Геоінформатика. – К., 2006. - № 41. - С. 20 - 25.

Система розселення і соціально-економічний розвиток територіальних громад Придунайського субрегіону в контексті адміністративно-територіального реформування / Топчієв О.Г., Тітенко З.В. // Причорноморський екологічний бюлетень. – Одеса, 2006. - № 3-4 (21-22) (верес.-груд.). – С. 490-500.

Суспільно-географічні аспекти адміністративно-територіальної реформи в Україні / Топчієв О.Г., Тітенко З.В. // Часопис соціально-економічної географії. – Харків, 2006. – Вип. 1. – С. 26-37.

У пошуках сучасної парадигми географії / Топчієв О.Г. // УГЖ. – 2006. - № 4.- С 19-22.

Українське Придунав'я : гео економічна характеристика / Топчієв О.Г., Платонова Л.П., Шашеро А.М., Тітенко З.В. // Причорноморський екологічний бюлетень. - 2006. - № 3-4 (верес.-груд.). – Ч. 2. – С. 435-448.

Уровень медицинского обслуживания и заболеваемость населения Придунайского региона / Топчієв О.Г., Платонова Л.П., Шашеро А.М // Причорноморський екологічний бюлетень. – 2006. - № 3-4 (верес.-груд.). – Ч. 2. – С. 462-468.

Фундаментальна праця з проблем взаємодії суспільства і природи та збалансованого розвитку / Топчієв О.Г. // Український географічний журнал. – 2006. - № 3. - С. 67-68.

2007

Від Балтійсько-Понтійської та Чорноморської доктрин до ГУАМу і СДВ : геополітичне та гео економічне позиціонування України у Балто-Чорноморсько-Каспійському просторі / Топчієв О.Г., Тітенко З.В. // Часопис соціально-економічної географії. – Харків, 2007. – № 3 (26). – С. 107-113.

Геополітична та гео економічна ідентичність України у Балто-Чорноморсько-Каспійському просторі / Топчієв О.Г., Тітенко З.В. // Історія української географії. – Тернопіль, 2007. – Вип. 16. – С. 124-129.

2008

Методологічні трансформації географії в інформаційному суспільстві / Топчієв О.Г. // Географія в інформаційному суспільстві. – К., 2008. – Т. I. – 322 с.

Тези доповідей:

2000

Принципы эколого-экономической политики природопользования в бассейне Днестра / А.Г. Топчиев // Эколого-экономические проблемы Днестра : междунар. науч.-практ. конф. (25-28 сент. 2000, г. Одесса). - Одесса, 2000. - С. 84.

Проблеми та перспективи розвитку регіону "Нижній Дунай" / О.Г. Топчієв // Проблеми і перспективи транскордонного співробітництва в аспекті процесів Європейської інтеграції : міжнар. наук.-практ. конф. : тези / НАН України, Ін-т регіональних досліджень України. - Львів ; Луцьк, 2000. - Вип. 15. - С. 167-169.

2004

Проблеми екологічної безпеки Чорного моря у контексті сталого розвитку України та її регіонів / О.Г. Топчієв, Л.В. Хомич // Экологические проблемы Черного моря : междунар. симпозиум, VI-й (11-12 нояб. 2004 г., г. Одесса). - Одесса, 2004.

Проблеми й перспективи сталого регіонального розвитку у контексті державної регіональної політики / О.Г. Топчієв, Т.М. Безверхнюк // Державна стратегія управління місцевим та регіональним розвитком : форми, методи та актуальні проблеми реалізації : наук.-практ. конф. (24 листоп. 2004 р.) : матеріали. - Одеса, 2004. - Т. 2. – С. 8-11.

Проблемы интегрированного управления природными ресурсами бассейна реки Днестр в современных геополитических и геоэкономических условиях / А.Г. Топчиев, Л.В. Хомич // Интегрированное управление природными ресурсами трансграничного бассейна Днестра : междунар. конф. (16-17 сент. 2004 г., г. Кишинев) : материалы / Междунар. экол. Ассоциация хранителей реки "Есо-TIRAS". - Кишинев, 2004. – С. 324-326.

2005

Планування територій у контексті сталого розвитку регіонів / О.Г. Топчієв // Регіональні проблеми України : географічний аналіз та пошук шляхів вирішення : наук. конф. : матеріали. - Херсон, 2005. - С. 118-123.

Участь України та її регіонів у міжнародному транзиті нафти і газу та прикордонному співробітництві / О.Г. Топчієв // Львівська суспільно-географічна школа : міжнар. наук. семінар : матеріали. - Львів, 2005. - С. 280-289.

2006

Географічні аспекти екологічної безпеки життєдіяльності суспільства / Топчієв О.Г. // Географія та екологія : наука і освіта : всеукр. наук.-практ. конф., 1-а (20 – 21 квіт. 2006 р., м. Умань). – К., 2006. – С. 154 – 157.

Земля як ресурс життєдіяльності суспільства : сучасні проблеми використання земель та планування територій / О.Г. Топчієв, Платонова Л.П., Шашеро А.М. // Міжнародна наукова конференція (13-14 квіт. 2006 р., м. Київ) : матеріали. – К., 2006. - У 2-х част. - Ч. I. Земельні відносини в контексті просторового розвитку. - С. 67-70.

Суспільно-географічні аспекти адміністративно-територіального устрою обласного регіону (на прикладі Одеської області) / О.Г. Топчієв, З.В. Тітенко // Регіон-2006 : стратегія оптимального розвитку : міжнар. наук.-практ. конф. (15-16 трав. 2006 р., м. Харків) : матеріали / Гол. ред. колегії В.С. Багіров. - Харків, 2006. – С. 334-338.

2008

Етапна еволюція географічних парадигм : землепис – землезнавство – конструктивна географія – планування територій / Топчієв О.Г. // Природно-територіальні та суспільно-географічні комплекси регіонів : історія формування, стан, проблеми, перспективи : всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 70-річчю від часу утворення Луганської області (27-29 трав. 2008 р., м. Луганськ) : матеріали. – Луганськ, 2008. – С. 29-30.

Відкриття, патенти, винаходи:

Участь у національних, міжнародних організаціях, асоціаціях:

Член комісії Міжнародного географічного союзу з математичної географії (з 1980 р.), член координаційної ради з розробки Національного атласу України, член координаційної ради з розробки програми сталого розвитку м. Одеси, член комісії з адміністративно-територіального устрою України, голова вченої ради при Одеському університеті з захисту дисертацій на вчений ступінь доктора географічних наук, член вченої ради УГТ, член редакційних колегій Географічної енциклопедії України, член комісій Міжнародної географічної спілки з морської географії та математичних методів і моделей в географії.

Участь у національних, міжнародних заходах:

Організатор III Всесоюзного симпозіуму з теоретичної географії(1977 р.), член української делегації на науковому симпозіумі "Релігія - наука - екологія: Чорне море в кризі" (1997 р.), член координаційної ради по розробленню програми розвитку єврорегіону "Нижній Дунай" (1998 р.), науковий керівник розробки регіональної програм "Екологія - 2005" та "Регіональна програма екологічної безпеки. Одеська область".